

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

39. An Prælati, qui per aliquod tempus exercet v. g. munus
Gubernatoris, teneatur servare ieiunium, vel dies festos illius loci? Quod
idem accidit in Scholaribus, Prætoribus, Præfectis, Castellanis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Pentecostes fiat, admittitur, quamvis ex necessitate fieri non debeat iuxta reg. in cap. ieiunium. §. non autem 76. dist. cap. prorogationis de cons. dist. 3. Ita ille. Cui addit P. Pasqualigum in Praxi de ieiunio decis. 171. num. 3.

2. Sed, prorsus talem sententiam esse faciendam ego existimo, cum sit contra communem sententiam Doctorum & contra praxim, & consuetudinem totius Ecclesiae; Unde acriter contra Pasqualigum insurgit Pater Bordonus; omnino videndus in Miscellaneis, decis. 55. per totam, ubi respondet ad omnia eius argumenta, & idem hanc sententiam etiam nominatim contra Pasqualigum firmat nouissime Leander de Præcept. Eccles. tr. 5. disp. 7. q. 11. qui etiam quest. 12. idem dicendum putat contra eundem Pasqualigum decis. 172. de ieiunio in privilegio S. Ioannis Baptistæ, S. Laurentij & omnium Sanctorum & qui 6. & 7. contra eundem decis. 169. idem merito firmat de omnibus ieiuniis quatuor temporum, etiam de illis, quæ celebrantur in hebdomada Pentecostes, est igitur in his opinionibus doctus, & amicissimus Pasqualigus deferendus, qui decis. 176. num. 6. quaerit, An quando in Sabbatho incidit aliquid festum ex solemnioribus, licitum sit vesci carnibus? & respondet, licet ex cap. quin dies de consecrat. dist. 5. Nam ibi dicitur, Sabbatho abstinendum à carnibus, nisi eo die maior festiuitas interueniat. Sed praxis hoc ad Natalem Domini coarctauit. Sic ille ibi, & bene. Sed Leandrus ubi supra q. 18. alloquens Pasqualigum sic asserit: Unde scis, mi Pasqualige, quod hæc praxis, & hæc consuetudo obliget ad mortale? Unde, cum nescias, an introducta fuerit cum animo se obligandi? Unde cum sit contra expressum ius semper dicens: posse in Sabbatho interueniente maiori festiuitate, carnibus vesci? Si dicas, quod hoc scis ex praxi omnium fidelium, & ex communi Doctorum sententia id docente, & sentiente, id ipsum dic de consuetudine ieiunandi in Quatuor temporibus anni, in Vigiliis Pentecostes, & in Vigilia S. Ioannis Baptistæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum; non enim est maior ratio vnus, quam alterius, vt constat. Hæc Leandrus Dicendum est igitur in supradictis ieiuniis esse ratione consuetudinis sub peccato mortali ieiunandum, vt ieiunatum fuit vsque adhuc in Ecclesia Dei ab omnibus Pontificibus, Episcopis, Religiosis, & à toto populo Christiano.

Sup. hoc in Refol. 49. signanter ad lin. 4. in Ref. 118 §. vt in principio.

3. Nota verò, quod dum hæc scriberem interrogatus fui per literas, an in diebus, in quibus prohibentur oua, licitum sit comedere panem biscotum, in quacumque magna quantitate, scilicet etiam consuetudine Et adducebant pro parte affirmatiua Patrem Pasqualigum decis. 85. num. 5. Sed ego respondi negatiuam sententiam prius sustinendum esse, & solidissimis rationibus adductis à Leandro ubi supra tr. 5. disp. 3. q. 18. in quibus pater responsio ad argumenta, quæ pro se adducit Pasqualigus, & in Primis putat Leandrus, falsum esse, quod in pane biscotum nullum vestigium ouorum remaneat, aut appareat; remanet namque, vt pars constitutina talis panis; & appareat, non solum gustui, vt experitur, verum & visui, vt omnes, qui vident, vident. Ex quo clarè sequitur oppositum, quod intendit Pasqualigus nempe, quod non solum in magna quantitate, vt ille volebat, verum nec in parua, liceat vti pane biscotum, in diebus, in quibus prohibita sunt oua, nisi alias alicubi consuetudo vigeat. Deinde falsum est quod prædictus auctor adiecit, videlicet, quod licet quantitas ouorum sit notabilis seorsim sumpta, tamen immixta pani ita exigua, & absorpta in illo reddatur ut nunquam censetur quis vesci ouis. Hoc enim falsissimum esse, ipsa etiam experientia testatur; cum maiori quantitate ouorum, manente eadem quantitate farina; maior in quantitate panis biscotus fiat, quod non contingeret, si quantitas ouorum absorberetur in substan-

tia panis. Tandem etiam est falsissimum, quod non prohibeantur oua, nisi prout sunt moraliter oua, hoc est non mixta, & imbibita in substantia panis, aut re; & simpliciter, sine limitatione. Tum etiam, quia oua mixta, cum substantia panis, sunt, & remanent in illo, tererentur, & ex ipsis fieret, quasi vna massa, & misceantur cum farina, sed quasi abscondita propter admixtionem cum substantia panis. Ita Leandrus ubi supra, qui plures alios Doctores, me etiam citato, adducit nec aliter sentiendum esse puto. Et tandem notandum est hic obiter, non esse admittendas aliquas alias sententias Pasqualigi. Nam primo asserit decis. 151. quod in comedendo post mediam noctem quando ieiunium sequitur ieiunium, aut ante mediam noctem, in die ieiunij datur paruitas materiæ excusata à ieiunio, videlicet infra spatium vnus horæ. Secundo asserit decis. 160. quod si quis dum cenat audiret pulsus designans mediam noctem, non teneatur cessare à cona, si die ieiunij ieiunare teneatur; potest cõplere ceptam. Tertio asserit decis. 161. quod in vltima nocte Bacchanalium licitum sit differre cenam vsque ad tertiam horam post mediam noctem, qui tamen addit, quod licet hoc videatur sibi probabile, non vult tamen aliquid determinare, sed aliis ponderandum relinquit. Vtrum has opiniones prorsus refellendas esse puto, sunt enim contra omnes Doctores, & contra praxim & communem sensum omnium fidelium; & idem merito aduersus illa insurgit nouissime P. Leandrus tr. 5. d. 6. q. 28. & 30. in quibus solide respondet ad omnia argumenta Patris Pasqualigi, qui miror, quomodo tum facile diuertet, & protrahat vltimum diem Bacchanalium pro ludis, saltationibus, & potationibus, & postea tam acriter insurgat contra Eminentissimum Card. de Lugo, eo quod anticipauit diem Natiuitatis in Capella Papali pro Missa in illa nocte celebranda ante Pontificem.

RESOL. XXXIX.

An prælatus, qui per aliquod tempus exercet, vt gubernatoris, teneatur seruare ieiunium, vel dies festi illius loci?

Quod idem accidit in Scholaribus, Prætoribus, Præfectis, Castellanis, famulis ad tempus seruientibus, & similibus qui omnes ad patriam redire semper cogitant, & de Militibus, qui stant in præsidio.

Et quid est dicendum de aduenis, peregrinis, hospitibus, extraneis, & similibus, ad quemcumque locum consuetudinis & ibidem per multos annos, aut per maiorem partem anni residentibus cum animo tamen semper ad patriam suam redeundi; an inquam ligentur legibus, præceptis, & consuetudinibus illius loci; vel seculo scandalo, non teneantur ad ieiunia, Festa colenda, & Missam audendam, ad quæ vel de legis, statuti, præcepti, voti, vel consuetudinis illius loci adstringuntur cines, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium? Ex p. 10. et 13. Misc. Rel. 37.

§. 1. Negatiuè respondet Bernardus Barilis, tract. de Lege municipali in aduenas Disquis. 1. §. 4. num. 37. ubi sic ait: Quod quidem continuo accidit in Scholaribus Prouinciæ gubernatoribus, Oppidorum Prætoribus, & Præfectis, Castellanis, famulis ad tempus seruientibus, & similibus, qui omnes ad patriam redire semper cogitant, unde prædictos omnes ex ea memoria, quam contrahunt, dum in tali officio suo funguntur munere, in eodem loco domicilium sortiri nullo modo dici potest, quamvis ibi residendo peruenirent etiam (vt ita dicam) ad Nestoreos annos ac proinde non ligantur legibus, & consuetudinibus eius loci.

vbi temporaneam habitationem habent. Ita Baldus
part. 1. conf. 393. incipient. Punctus talis, num. 2. &
part. 5. conf. 11. 6. & Barolus in leg. Cornelia lex. §.
dominus ff. de iur. & fam. lib. Farinacius Fragm. crim.
part. 1. num. 215. lit. D. & Praxis noua Episc. num. 222.
 Stephanus Gratianus *disceps. Forens. cap. 181. num. 4.*
 quos sequitur Barbosa *de Offic. & potest. Episcop.*
aliqua. 4. num. 29. Et ratio est, quia non simplex
 habitatio, & honorum emptio; sed habitatio simul
 cum animo perpetuo commorandi domicilium, & in-
 collatum facit *leg. Libertus, §. 5. sola ratio possessionis,*
§. 6. 3. sola domus, ff. ad municip. & ibi Barolus, leg.
Cum neque, Cod. eodem, & fuse Crauetta, can. 101. n. 10.
 Vale ad constituendum domicilium requiritur vna
 cum habitatione, animus, siue declaratio expressa vo-
 luntatis ibi perpetuo residendi. Ita Barilis, qui paulo
 post, *num. 40.* hanc subdit: Ex supradictis quantum
 ad ieiunia, & stabilitas colligitur, Aduenas Peregrinos,
 Hospites, Extraneos, & similes, ad quemcumque lo-
 cum confluentes, & ibidem per multos annos resi-
 dentes, cum animo tamen ad Patriam suam redeundi,
 minime ligari, legibus, preceptis, & consuetudini-
 bus illius loci: & secluso scandalo; non teneri ad iei-
 unia, abstinentias, festa colenda, Missamque audien-
 dam, ad que vel vi legis, vel consuetudinis, illius lo-
 ci obstringuntur Ciues, atque omnes ibi perpetuum ha-
 bentes domicilium: & hoc ex defectu domicilij; quia
 per solam moram non contrahitur domicilium, licet
 longa sit mora, vt iam fufius probatum est, iuribus
 fere allatis. Hinc fit, quod familiares Realis Cel-
 situdinis Sabaudia, dum Camberij moram trahunt,
 quomvis ibi essent (vt ibi dicam) ad longissimum tem-
 pus; supposita tamen in illis continua ad Patriam re-
 uerendi voluntate, seclusoque scandalo, ad ieiunia,
 abstinentias, Festa sanctificanda, Missamque audien-
 dam, & ad alias quascumque obligationes, quas, vel
 vt statuti, aut consuetudinis, siue precepti, siue voti
 Cuiusvis etiam de consensu, aut de mandato Dicece-
 sani susceperat omnes Ciues, & ibi domicilium ha-
 bentes perpetuum, integre obseruare adstringuntur;
 nullo iure teneantur. Quare triduanam illam ab est
 ieiunium abstinentiam ante Dominicæ Ascensionis
 diem, que sacra ibi ratione inueterata consuetudinis
 singulis annis inuolubiliter à Ciuibus obseruatur, Ad-
 uenas, vt pote exempti, & immunes (remoto itidem
 scandalo) obseruare non obligantur iuribus, & rationibus
 supra allatis. Ita ille; & post illum Pasqualigus in *Praxi*
de Ieiuniis, decis. 189. 190. & 198.

1. Sed aduersus illos insurgit nouissime Leandrus
de Preceptis Ecclesia. tract. 1. disp. 1. §. 12. & 13. Quia
 preter Vrbis Prætores, & Officiales dato quod non
 occupant domicilium, ob rationem à contrariis datam,
 occupant quasi domicilium, vt omnes concedunt: at
 hoc sufficit ad hoc, quod prædicti teneantur ad festa,
 & ieiunia peculiaria oppidorum, in quibus habitant,
 vt recte probant Suarez, Sanchez & Baldellus, *loc. cit.*
 ego. Secundo, quia cum Præfecti, & Officiales Vr-
 bium exerceant regimen illarum, necesse est, vt se sub-
 dictis conforment; si velint hos obseruatores legum, &
 consuetudinum Urbium: Quod enim Refflor civitatis,
 & populi. Tertio, quia absurdum est: quod capita
 non se conforment membris: vt habetur, *cap. Non de-
 cet. dist. 12. & cap. Nolite, distinct. 11.* & alibi: sed sic
 est, quod Præfecti, & Prætores Ciuitatum, sunt capita
 huius Communitatis: ergo eisdem obligationibus de-
 bere subesse, ac ipsa subest. Et idem dicendum viden-
 tur de militibus, qui stant in Prædijs, aut fortalitijs;
 de Peregrinis, vel Aduenis diu legentes Romæ, quia
 teneantur ad Festa, & ieiunia, & alias Leges proprias
 Vrbis Romæ.

3. Ergo vt verum fatear, huic secundæ opinioni Pa-
 Tom. IV.

tris Leandri magis adhaereo; quia Aduena manentes
 in aliquo loco maiori anni parte, tenentur ad ieiunia
 propria illius loci, vt tradit Felinus, & alij, & ego olim
 docui in *part. 1. tract. 9. resolut. 2.* Tamen, his non obstanti-
 bus non audeo opinionem Barilis, & Pasqualigi tan-
 quam improbabilem damnare. Vide etiam Medinam;
Cod. de Ieiuniis, q. 10. in initio, Ledesmam p. 2. quest. 17.
art. 3. vers. Tertio dico, & alios. Itaque vt dixi, ego puro
 veramque sententiam probabilem esse, licet affirmati-
 uam Leandri, & aliorum probabiliorem existimem; &
 ideo ego illi adhaeream.

Quæ hic est
 inf. Ref. 45,
 & in alijs
 eius not. &
 sup. in has
 ipsas Ref.
 ad med. Ver.
 Ex sup. die
 615.

R E S O L. XL.

An ieiunium indictum ab Episcopo pro certo die vel fixa
 lege, & Constitutione, obliget Regulares?

Et quid si in aliqua Ciuitate, vel loco recepta sint generali
 consuetudine nonnulla ieiunia, an ea quoque obligent
 Regulares?

Et docetur Regulares teneri obseruare dies festos indictos
 ab Episcopo, & hoc ex Concilio Tridentino. Ex p. 1.
 tr. 9. Ref. 36.

§. 1. **A**firmatiuam sententiam docet Villalobos in
sum. tom. 1. tract. 23. diff. 5. n. 6. vbi sic asserit:
 [Tengo por cierto, que si el Obispo diessé vn dia de
 ayuno en vn lugar, tendrian los Religiosos, que alli vi-
 uen, obligacion de guardale; porque, aunque el Obispo
 no es Superior, quoad vim coactiuam; tienen obliga-
 cion à conformarse con los demas.] Vnde Regulares
 tenentur obseruare dies festos indictos ab Episcopo:
 ergo & ieiunia.

Sup. hoc in
 Ref. seq. 50
 Sed, curiam
 in fine, &
 inf. in Refol.
 59. §. viden-
 dum, paulo
 post incit.
 & in tom. 7.
 tr. 1. Ref. 32.
 §. Saltim, an-
 te med. &c.

2. Sed contrariam sententiam secluso scandalo me-
 ritò docet Suarez *de legib. lib. 4. cap. 10. n. 8.* Azor. *p. 1.*
lib. 7. c. 30. q. 2. Fagundez *Præcep. 3. lib. 1. c. 7. n. 4.* Llamas
in sum. p. 1. c. 5. §. 28. in fin. vbi ait, [Ieiunia imposta ab
 Episcopo religiosos non obligant, vt patet argumento
 Concilij Tridentini, vbi Regulares obligans ad obser-
 uationem festorum, quæ Episcopus in sua Dicecesi sta-
 tuerit obseruanda non obligant neque mentionem fecit
 ieiuniorum.] Vnde patet responsio ad contrarium
 argumentum. Notandum est tamen, quod si in aliqua
 ciuitate, vel loco recepta sint generali consuetudine,
 nonnulla ieiunia, ea quoque obligant Regulares. Ita
 DD. citati.

Sup. hoc leg.
 doct. Refol.
 seq. & inf. ex
 Ref. 59. §. 2.
 & §. vlt.

R E S O L. XLI.

An Religiosi teneantur ad ieiunia ex voto emissa à popu-
 lo locorum, vbi habitant?

Et inferunt existentes intra Monasterium aliquod Regu-
 larium non teneri ad ieiunia proprij territorij cuius est
 incola.

Et docetur de ieiunijs ab Episcopo in Synodo indictis
 Regulares ad illa non teneri.

Et notatur Regulares existentes Mediolani in primis
 quatuor diebus Quadragesima teneri ad ieiunium, si mo-
 rantur in suis Monasterijs; secus autem si existant in
 domibus secularium; quia vnusquisque potest se trans-
 ferre à sua Parochia, vbi ieiunatur, ad Parochiam,
 vbi non seruatur ieiunium, & ibi non ieiunare.

Imò additur Regulares postea in diebus Rogationum exi-
 stentes in suis Monasterijs non teneri ad ieiunium, ad
 quod tenerentur, in illis diebus ceteri Mediolanenses,
 sicuti v. g. Cremonensis existens Mediolani in primis
 quatuor diebus Quadragesima & comedens carnes,
 postea existens Cremona in diebus Rogationum non ten-
 neretur in illis ieiunare. Ex p. 9. tract. 7. & Misc. 2.
 Ref. 14.

T 3 §. 1. Negati